

Nr 33.

Av herr **Johansson, Johan Peter**, om ökat anslag till bidrag för anordnande av skolskjutsar för skolpliktiga barn.

I statsverkspropositionen upptages under åttonde huvudtiteln, punkt 226, ett extra anslag av 75,000 kronor såsom bidrag till anordnande av skolskjutsar för skolpliktiga barn. I sin framställning till Kungl. Maj:t har skolöverstyrelsen för ändamålet begärt att anslaget måtte höjas från nuvarande 60,000 kronor till 100,000 kronor och därför anfört synnerligen tungt vägande skäl. Sålunda framhålles, att under innevarande budgetår redan inkommit ansökningar om bidrag från 132 skoldistrikt till ett belopp av över 100,000 kronor och att nedprutningar i de sökta anslagen med minst 50 % nödvändiggöres, därest anslaget bibehålles vid sitt nuvarande belopp.

Enligt kungörelsen den 28 maj 1926 utgår statsbidrag för anordnande av skolskjutsar företrädesvis i sådana fall, där konstnaderna för skolskjutsarnas anordnande kunna anses uppvägas av besparingar för skolväsendet i andra hänseenden. Av den hittills vunna erfarenheten framgår också, att skolskjutsarna medföra betydande besparingar för både stat och kommun. I sin skrivelse den 24 april 1930 angående beredande av större möjlighet för skoldistrikt att vid minskning av antalet barn indraga skolor och skolavdelningar anförde överstyrelsen rörande denna sak bl. a. följande: "Skolskjutsarnas ekonomiska betydelse för statsverket framgår någorlunda tydligt därav, att, enligt folkskoleinspektörernas beräkningar, genom det vid tiden för beräkningarna utgående statsbidraget för skolskjutsar å sammanlagt 30,000 kronor inbesparats statsbidrag till 70 läraretjänster med ett belopp — beräknat efter i olika lönegrader utgående statsbidrag — av lägst 75,600 och högst 107,100 kronor, oavsett dyrtidstillägg till 70 befattningshavare, och torde dyrtidstilläggen ensamt kunna beräknas uppgå till ungefär samma belopp som hela det för skjutsar utgående statsbidraget. Då nu — fortfarande enligt folkskoleinspektörernas uppgifter — icke endast 70 utan 380 läraravdelningar, d. v. s. mer än fem gånger det nuvarande antalet, skulle kunna undvaras genom en vidare utveckling av skolskjutsanordningen, varvid statsbidraget skulle utgå efter samma grunder som för närvarande, synes det uppenbart, att anordningen med skolskjutsar innebär möjligheter till avsevärda besparingar för statsverket."

De uppgifter, som av skolråden lämnats i hittills inkomna ansökningar om statsbidrag till skolskjutsar under budgetåret 1930—1931, ådagalägga även,

att stora besparingar icke blott för statsverket utan även för skoldistriktet kunna vinnas genom ifrågavarande anordning. Samtliga kostnader för de enligt nämnda ansökningar planerade skolskjutsarna hava av skolråden beräknats till omkring 182,000 kronor. Genom dessa skolskjutsar skulle enligt de lämnade uppgifterna 18 fortsättningsskolor, 50 folk- och 83 småskolekrafter bliva obehövlige, därest skolskjutsarna kunna genomföras i beräknad omfattning. Summan av de på detta sätt inbesparade lärarelöner torde kunna beräknas till ett belopp, som med åtminstone 100,000 kronor överstiger samtliga kostnader för ifrågavarande skolskjutsar. Men därtill kommer den för kommunerna vida större besparing, som ligger däri, att skoldistriktet enligt ovannämnda uppgifter genom dessa skolskjutsar skulle undgå kostnaderna för anskaffning och underhåll av skollokaler för omkring 37 folkskoleavdelningar och 78 småskolor eller mindre folkskolor. Dessa uppgifter och beräkningar avse visserligen blott ett år och äro i hög grad ungefärlige, men de bestyrka dock den mening, öfverstyrelsen tidigare uttalat, att de hittills med statsbidrag understödda skolskjutsarna medfört en utgiftsminskning enbart för statsverket, vilken uppgår till ett belopp, som är mer än dubbelt så stort som det härför lämnade statsbidraget, och att de än vidare erbjuda avsevärda möjligheter till besparingar.

Vidare framhåller skolöverstyrelsen, att man genom att indraga flera små och illa utrustade skolor och sammanslå dem kan reducera kostnaderna och ändå få bättre skollokaler, bättre undervisningsmateriel, högre skolform och bättre undervisningsresultat.

Det förhållandet, att statsbidrag för här ifrågavarande ändamål icke utgår efter fastställda allmänna grunder utan i varje särskilt fall bestämmes av Kungl. Maj:t, som därvid är bunden vid ett visst, fixerat belopp, vållar osäkerhet och oberäknelighet. Skoldistriktet kunna icke med visshet påräkna statsbidrag och underlåta därför i många fall att vidtaga de besparingar, som ligga uti att anordna skolskjutsar och indraga små skolavdelningar.

I sitt ovannämnda utlåtande den 24 april 1930 har därför skolöverstyrelsen hemställt, att det nuvarande extra anslaget till skolskjutsar måtte förändras till ordinarie förslagsanslag och anför därvid bl. a.: ”En dylik förändring av anslagets natur torde icke innebära någon större ekonomisk risk, då ju statsverket har ekonomisk fördel av att skolskjutsar i långt större utsträckning än för närvarande komma till användning under förutsättning att nu gällande villkor för statsbidragets utgående skulle gälla och en effektiv kontroll utövas.”

Då av vad som anförts tydligt framgår, att genom anordnande av skolskjutsar besparingar kunna göras till mångdubbelt större belopp än vad som för detta ändamål beviljas, synes det vara en förvänd besparingspolitik att vägra anslå härför erforderlige medel. Det ligger också i statens intresse

att göra detta anslag av sådan natur, att det kan i besparingssyfte fullt utnyttjas.

Jag hemställer därför,

att riksdagen ville besluta att till bidrag för anordnande av skolskjutsar för skolpliktiga barn för budgetåret 1931—1932 anvisa ett ordinarie förslagsanslag av 100,000 kronor att utgå enligt de närmare villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Stockholm den 21 januari 1931.

J. P. Johansson.
